נגמר הדין פרק ששי סנהדרין מד.

מסורת הש"ס

א) (נס"ל: כמלמ), ב) כ"כ קמק"ב, ג) (נ"ל והסתיכ), ד) לקמן סב:, ה) מגילה ג. ע"ש, ו) שמכנין בו למילת, ז) (לף לג:).

לעזי רש"י

אורטייא"ש [אורטיא"ש]. סרפדים.

אלו"ם. אלום.

מוסף רש"י

פלילות. ריב (לקמן 36:).

רבינו חננאל

מלשון חטא ישראל אע"פ שחטא ישראל קרי להו רחמנא. ביני חלפי מין הדס רע כדרסינן בפרק לולב הגזול. וגם עברו את בריתי וגם לקחו מן החרם וגם גנבו וגם כחשו וגם שמו בכליהם ה' גם. מלמד שעבר על חמשה חומשי תורה. א"ל ריש גלותא לרב הונא עכן חטא בניו ובנותיו מה עשו שלקחן יהושע. א"ל וליטעמיך כל ישראל מה חטאו. אלא לרדותם. כלומר לייסרם כדכתיב וכל ישראל ישמעו ויראו. כתיב וישרפו אותם באש ויסקלו אותם באבנים תרתי עבד בהו אמר רבינא כגון בגדים וכלי' בשריפה בעלי חיים בסקילה. כתיב ויציקום לפני ה' מלמד שחבטן עמד ואמר רבון כל העולמים על זה יפלו רובה של סנהדרין כו'. אמר רב חתונים ידבר רש זה משה רבינו ועשיר יענה עזות זה יהושע שאמר ולו הואלנו ונשב בעבר הירדן ואסיקנא האי דנפל יהושע קמי המלאך בלילה משום דאמר ליה אני שר צבא ה' עתה באתי. וגמירי דלא מפקי השדים שם שמים לבטלה שאילולי כן אסור לאדם לתת שלום לחבירו בליל' שמא שד הוא ונמצא

עכן מ"ע אינגוש. ישראל עליה הלא מן הנסתרות היא: **חטא ישראל.** מדלא אמר חטא העם עדיין שם קדושתם עליהם: **חילפי.** אורטייא"ש: **מושך בערלה.** משך את עור אמתו תמיד עד שנשתרבבה וכיסתה את ראש הגיד כדי שלא ירגה מהול: **פשיטא.** הא ר' אילעא גופיה אמר דעבר על כל התורה: **לא פקר.** לא הפקיר עצמו כל כך: בגערה המאורסה כתיב כי עשתה נבלה בישראל: **כולי האי.** רע לשמים ורע לבריות לגיים את משפחתה ולאורסה על בעלה: **דיניה כנערה המאורסה.** נצטוו לסקלו: **לרדותן.** שיראו את קלקולו ויזהרו בעצמן ולא יוסיפו למעול במרם: **הראוי לשריפה.** כסף וזהב ובגדים: **הראוי לסקילה.** הוא שורו ובהמותיו. וקנס היה לרדות את האתרים: **אילטלא דמילתא.** טלית של צמר נקי בן יומו [1] שמכנין אותו למילת מלגיים לבוש שלא יתלבלב צמרו: **סרכלא דלריפא.** לבוש בלריף שקורין אלו"ס: **זה משה.** כשהיה לריך לנקש רחמים על ישראל היה מדבר בלשון רכה: **פלילות.** דין: **ולו הואלנו.** ולואי שהואלנו לישב ולא לעבור את הירדן משמע שטוב היה לנו שלא לקיים מצותך שאמרת לנו קום עבור את הירדן: **קום לך.** משלך ומידך היתה זאת להם שלא בשבילך נעבור שלא קיימת את דברי: **ריקקם ששים מיל.** הר גרזים והר עיבל רחוקים ששים מיל מן הירדן כמסכת סוטה (דף לו.) ושם הקימו את האבנים: **כן עשה יהושע.** מקרא כתוב כן ולא יפה דרש רבי שלא שיהושע שינה: **אפה גרמת להם.** שלא היה לך לאסור עליהם ביתם ירימו: **והיינו דקאמר להו כעי.** רק שלוה והבטחה מבחוץ שלא מחרימם עוד: **היכי עביד.** דמשתמוה לאדם בלילה דכיון דאמר לו הלנו אתה אם לצרינו (יהושע ה) מכלל דלילה הוא דאי ביממא וכי לא היה מכיר בין שרי ישראל לשרי אומות העולם: **שמא שד הוא.** ואין מוציאין שם שמים על המזיק (שופטים ו) ויקרא לו ה' שלום וכ"ש שאין משתמוה דדומה כמשתמוה לשעיריס: אמר

עכן מאי טעמא איענוש משום דהוו ידעי ביה אשתו ובניו [1] חטא ישראל אמר רבי אבא בר זבדא אע"פ שחטא ישראל הוא אמר ר' אבא היינו דאמרי אינשי אסא דקאי ביני חילפי אסא שמיה ואסא קרו ליה [1] וגם עברו את בריתי אשר צויתי אותם גם לקחו מן החרם גם גנבו גם כחשו גם שמו בכליהם אמר ר' אילעא משום ר' יהודה בר מספרתא מלמד שעבר עכן על חמשה חומשי תורה שנאמר חמשה גם ואמר רבי אילעא משום רבי יהודה בר מספרתא עכן מושך בערלתו היה כתיב הכא וגם עברו את בריתי וכתיב התם [2] את בריתי הפר פשיטא מהו דתימא במצוה [3] גופיה לא פקר קמ"ל [3] וכי עשה נבלה בישראל א"ר אבא בר זבדא מלמד שבעל עכן נערה המאורסה כתיב הכא וכי עשה נבלה וכתיב התם [4] כי עשתה נבלה בישראל פשיטא מהו דתימא כולי האי לא פקר נפשיה קמ"ל רבינא אמר דיניה כנערה המאורסה דבסקילה אמר ליה ריש גלותא לרב הונא כתיב [5] ויקח יהושע את עכן בן זרח ואת הכסף ואת האדרת ואת לשון הזהב ואת בניו ואת בנותיו ואת שורו ואת חמורו ואת צאנו ואת אהלו ואת כל אשר לו אם הוא חטא בניו ובנותיו מה חטאו אמר ליה וליטעמיך אם הוא חטא כל ישראל מה חטאו דכתיב [5] וכל ישראל עמו אלא לרדותן ה"נ כדי לרדותן [6] וישרפו אותם באש ויסקלו אותם באבנים בתרתי אמר רבינא הראוי לשריפה לשריפה הראוי לסקילה לסקילה [7] וארא בשלל אדרת שנער אחת טובה ומאתים שקלים כסף רב אמר איצטלא דמילתא ושמואל אמר סרבלא דצריפא [8] ויציקום לפני ה' אמר רב נחמן בא וחבטם לפני המקום אמר לפניו רבש"ע על אלו תיהרג רובה של סנהדרין דכתיב [9] ויכו מהם אנשי העי כשלשים וששה איש [10] ותניא לא נאמר אלא כשלשים וששה איש אלא זה יאיר בן מנשה ששקול כנגד רובה של סנהדרין אמר רב נחמן אמר רב מאי דכתיב [10] תחנונים ידבר רש ועשיר יענה עזות תחנונים ידבר רש זה משה ועשיר יענה עזות זה יהושע מאי טעמא אילימא משום דכתיב ויציקום לפני ה' ואמר רב נחמן בא וחבטן לפני המקום אטו פנחס לא עביד הכי [11] (דכתיב) ויעמד פנחס ויפלל ותעצר המגפה [12] ואמר ר' אלעזר ויתפלל לא נאמר אלא ויפלל מלמד שעשה פלילות עם קונו בא וחבטן לפני המקום אמר לפניו רבונו של עולם על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל דכתיב [13] ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף ואלא מהכא [13] למה העברת העביר את העם הזה את הירדן משה נמי מימר אמר [14] למה הרעתה לעם הזה אלא מהכא [13] ולו הואלנו ונשב בעבר הירדן [15] ויאמר ה' אל יהושע קום לך דריש ר' שילא א"ל הקב"ה שלך קשה משלהם אני אמרתי [16] והיה בעברכם את הירדן תקימו ואתם ריחקתם ס' מיל בתר דנפק אוקים רב אמורא עליה ודרש [17] כאשר צוה ה' את משה עבדו כן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא הסיר דבר מכל אשר צוה ה' את משה א"כ מה ת"ל קום לך א"ל אתה גרמת להם והיינו דקאמר ליה בעי [18] ועשית לעי ולמלכה כאשר עשית ליריחו ולמלכה וגו' [19] ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא וגו' [20] ויאמר לא כי אני שר צבא ה' עתה באתי [ויפול יהושע אל פניו ארצה וישתחו] היכי עביד הכי והאמר רבי יוחנן [15] אסור לו לאדם שיתן שלום לחבירו בלילה חיישינן שמא שד הוא שאני התם דקאמר ליה אני שר צבא ה' עתה באתי וגו' ודילמא משקרי גמירי דלא מפקי שם שמים לבטלה א"ל

לא נאמר אלא כשלשים וששה איש אלא זה יאיר בן מנשה ששקול כנגד רובה של סנהדרין אמר רב נחמן אמר רב מאי דכתיב [10] תחנונים ידבר רש ועשיר יענה עזות תחנונים ידבר רש זה משה ועשיר יענה עזות זה יהושע מאי טעמא אילימא משום דכתיב ויציקום לפני ה' ואמר רב נחמן בא וחבטן לפני המקום אטו פנחס לא עביד הכי [11] (דכתיב) ויעמד פנחס ויפלל ותעצר המגפה [12] ואמר ר' אלעזר ויתפלל לא נאמר אלא ויפלל מלמד שעשה פלילות עם קונו בא וחבטן לפני המקום אמר לפניו רבונו של עולם על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל דכתיב [13] ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף ואלא מהכא [13] למה העברת העביר את העם הזה את הירדן משה נמי מימר אמר [14] למה הרעתה לעם הזה אלא מהכא [13] ולו הואלנו ונשב בעבר הירדן [15] ויאמר ה' אל יהושע קום לך דריש ר' שילא א"ל הקב"ה שלך קשה משלהם אני אמרתי [16] והיה בעברכם את הירדן תקימו ואתם ריחקתם ס' מיל בתר דנפק אוקים רב אמורא עליה ודרש [17] כאשר צוה ה' את משה עבדו כן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא הסיר דבר מכל אשר צוה ה' את משה א"כ מה ת"ל קום לך א"ל אתה גרמת להם והיינו דקאמר ליה בעי [18] ועשית לעי ולמלכה כאשר עשית ליריחו ולמלכה וגו' [19] ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא והנה איש עמד לנגדו והרבו שלופה בידו וילך יהושע אליו ויאמר לו הלנו אתה אם לצרינו: יהושע ה יג [20] ויאמר לא כי אני שר צבא יי עתה באתי ויפל יהושע אל פניו ארצה וישתחו ויאמר לו מה ארני מדבר אל עבדו: יהושע ה יד

תורה אור

1. חטא ישראל וגם עברו את בריתי אשר צויתי אותם וגם לקחו מן החרם וגם גנבו וגם כחשו וגם שמו בכליהם: יהושע ז יא
2. הערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה את בריתי הפר: בראשית יז יד
3. והיה הנלכד בחרם ישרף באש אתו ואת כל אשר לו כי עבר את ברית יי וכי עשה נבלה בישראל: יהושע ז טו
4. והוציאו את הנער אל פתח בית אביה וסקלוה אנשי עירה באבנים ומתה כי עשתה נבלה בישראל לזנות בית אביה ובערת הרע מקרבך: דברים כב כא
5. ויקח יהושע את עכן בן זרח ואת הכסף ואת האדרת ואת לשון הזהב ואת בניו ואת בנותיו ואת שורו ואת חמרו ואת צאנו ואת אהלו ואת כל אשר לו וכל ישראל עמו ויעלו אתם עמק עכור: יהושע ז כד
6. ויאמר יהושע מה עכרתנו יעכרך יי ביום הזה וירגמו אתו כל ישראל אבן וישרפו אתם באש ויסקלו אתם באבנים: יהושע ז כה
7. וארא בשללי אדרת שנער אחת טובה ומאתים שקלים כסף ולשון זהב אחד חמשים שקלים משקלו ואחמדם ואקחם והנם טמונים בארץ בתוך האהלי והכסף תחתיה: יהושע ז כא
8. ויקחום מתוך האהל ויבאום אל יהושע ואל כל בני ישראל ויצקם לפני יי: יהושע ז כג
9. ויכו מהם אנשי העי בשלשים ששה איש וירדפום לפני השער עד השברים ויכום במורד וימס לבב העם ויהי למים: יהושע ז ה
10. תחנונים ידבר רש ועשיר יענה עזות: משלי יח כג
11. ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה: תהלים קו ל
12. ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף: במדבר כה ט
13. ויאמר יהושע אהה אדני אלהים למה העברת העביר את העם הזה את הירדן לתת אתנו ביד האמרי להאבידנו ולו הואלנו ונשב בעבר הירדן: יהושע ז ז
14. ויאמר משה אל יי ויאמר אדני למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתני: שמות ה כב
15. ויאמר יי אל יהושע קם לך למה זה אתה נפל על פניך: יהושע ז י
16. והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים האלה אשר אנכי מצוה אתכם היום בהר עיבל ושדת אותם בשיד: דברים כז ד
17. כאשר צוה יי את משה עבדו כן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא הסיר דבר מכל אשר צוה יי את משה: יהושע יא טו
18. ועשית לעי ולמלכה כאשר עשית ליריחו ולמלכה רק שללה ובהמתה תבזו לכם שים לך ארב לעיר מאחריה: יהושע ח ב
19. ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא והנה איש עמד לנגדו והרבו שלופה בידו וילך יהושע אליו ויאמר לו הלנו אתה אם לצרינו: יהושע ה יג
20. ויאמר לא כי אני שר צבא יי עתה באתי ויפל יהושע אל פניו ארצה וישתחו ויאמר לו מה ארני מדבר אל עבדו: יהושע ה יד

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com